

3.11.2015

Miksi kannattaa hankkia luokiteltu/vaatimustenmukainen rakennusimuri tai alipaineistaja?

Lainsäädäntö on ikään kuin laatujärjestelmän kolmion kärki. Se ohjaa käyttämään hyviä käytäntöjä: se ei kuitenkaan määrää yksityiskohdista. Tyypillisesti siinä todetaan, ettei työntekijöitä saa altistaa, tai että käytetään *vaatimustenmukaisia* laitteita. *Asbestilainsäädäntö* on useiden muiden lakien, kuten työturvallisuuslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä asetusten suuntainen.

Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta (400/2008, ns. koneasetus) tuli voimaan 29.12.2009. Koneasetuksella pantiin täytäntöön uusi konedirektiivi 2006/42/EY. Asetuksessa säädetään koneiden suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvistä olennaisista terveys- ja turvallisuusvaatimuksista sekä niiden vaatimuksenmukaisuuden osoittamisesta, markkinoille saattamisesta ja käyttöön otosta.

Asbestiasetukseen on kirjoitettu tarkempia yksityiskohtia, kuten työhygieeniset raja-arvo (HTP), henkilökohtainen suojautuminen, altistuksen seuranta, työterveyshuolto, osastointimenetelmä ja osaamisvaatimukset. *Viranomaisohjeissa* annetaan sitten tarkempia ohjeita ja määräyksiä, kuten purkutyöluvan hakeminen, alkamisilmoitukset jne. *Standardit* ja ohjeet, kuten Ratu- kortit ovat suosituksia ja edustavat hyviä/parhaita käytäntöjä, varsinkin riita- ja oikeustapauksia ratkottaessa. On tosiasia, että paljon keskustelua herättävä uusi asbestilainsäädäntö ei vaadi imureilta SFS EN 60335-2-69 H-luokitusta tai alipaineistajien testausta. Jokaisen laitteistoa hankkivan on kuitenkin hyvä tiedostaa se tosiasia, että tilaajat voivat vaatia tyyppihyväksyntää riskienhallinta-suunnitelmansa ja laatujärjestelmänsä tueksi. Ilman tyyppihyväksyntää/ testaamista ei laitteen pölynhallintakykyä voida varmentaa.

Pelkkä suodattimen testaus ei riitä, kokonaisuus, imurin rakenne ratkaisee. Testaamattomien imurien mahdolliset vuotokohdat ja pölynkeräysjärjestelmän puutteellisuudet ovat iso riski vaarallisia aineita purettaessa. Aivan oman näkökannan tuo se asia, että näyttövelvoite imurin vaatimustenmukaisuudesta on käyttäjällä riitatilanteita kohdatessa. Valtioneuvoston asetuksessa koneiden turvallisuudesta kuvataan valmistajan ja markkinoille saattajan vastuun lisäksi koneen hankkijan vastuu.

3.11.2015

Markkinavalvonta

Viranomaiset eivät tee koneille ennakkotarkastuksia; kyseessä on *markkinavalvonta* (ks. liite 1). Koneen maahantuoja, suomalainen jakelija, ostaja tai rahoittaja voi erityisten *tarkistuslistojen* avulla tarkistaa, että koneelle on tehty ennen maahantuontia tai jälleenmyyntiä tarvittavat toimenpiteet. Näistä tiedoista on hyötyä myös jokaiselle, joka vastaa kone- ja laitehankintojen suunnittelusta työpaikalla. (ks. liite 2)

Vertailun vuoksi esimerkiksi hengityksensuojaimissa on työnantajan varmistuttavaa hyväksynnöistä ennen töiden aloittamista. Sama pätee myös imureihin ja alipaineistajiin. Nämä laitteet voivat levittää vaarallista pölyä laajalle alalle hetkessä, tällöin on koko rakennuksessa oleva henkilöstö vaarassa.

Asbestilainsäädännön tulkinta, viranomaisohjeet ja Ratukortit tulevat varmasti ottamaan kantaa laitteiden vaatimustenmukaisuudesta. Useissa EU-maissa nämä imurien tekniset spesifikaatiot on jo johdettu selkeästi lainsäädännöstä. mm. EU:n Konedirektiivistä. Lisäksi alipaineistajilta vaaditaan testausta myös hiukkasten osalta (DOP-testi). Ennakoi siis tämä, kun valitset imureita ja alipaineistajia vaarallisten aineiden purkuun!

Moni rakennusliike vaatii jo nyt SFS EN 60335-2-69 mukaisia imuriluokituksia työmaillaan, Eimeriksi *Hometalkoissa* on tämä luokitus jo huomioitu. kts. [Ohje homepölysiivoukseen](#) sivu 6. Jos *Hometalkoot* näitä luokituksia jo täsmentää homepölysiivouksessa niin on merkittävää miksi samaa ohjetta ei noudatettaisi vaarallisten pölyjen kanssa.

Lataa täältä [UUSI IMUROINNIN KÄSIKIRJA](#) ja olet aikaasi edellä.

Ystävällisin terveisin,

Asko Seppälä

3.11.2015

Liite 1

Koneiden markkinavalvonta

Koneiden turvallisuuden valvontaan liittyvissä tehtävissä aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueet sekä sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto valvovat markkinoilla olevien koneiden turvallisuutta mm. työpaikkatarkastusten yhteydessä. Työsuojeluviranomaiset ottavat vastaan ilmoituksia koneissa havaituista puutteista. Vaatimustenvastaisen koneen luovuttaminen ja käyttö voidaan kieltää tai markkinoille luovuttamiselle voidaan asettaa rajoituksia.

Konedirektiivin mukaan koneen valmistajan tehtävänä on

1. Arvioida koneen riskit
2. Selvittää konetta koskevat vaatimukset
3. Suunnitella ja rakentaa kone sitä koskevien olennaisten terveys- ja turvallisuusvaatimusten mukaisesti
4. Varustaa kone tarvittavilla tiedoilla, laatia käyttöohjeet ja tehdä koneeseen tarvittavat merkinnät
5. Varmistaa, että koneen tekninen tiedosto on käytettävissä
6. Suorittaa asianmukainen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely

3.11.2015

Liite 2.

Imurin/ilmankäsittelylaitteen ostajan tarkistuslista

1. Tarkista, että imurissa on CE-merkintä ja että sen mukana toimitetaan kopio EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta.
2. Selvitä, antaako koneen myyjä koulutuksen koneen käyttöön ja varmista, että myyjä on selvittänyt sinulle, miten konetta käytetään turvallisesti ja mihin sitä ei saa käyttää (kielleyt käyttötavat).
3. Varmista, että imurin käyttöohjekirjassa on ohjeet mm. turvallisesta käytöstä, kokoonpanosta, suodatinjärjestelmästä, asennuksesta, puhdistuksesta, tarkastuksista, turvallisesta käsittelystä, vianetsinnästä, käyttäjän perehdyttämisestä, säädöistä, huollosta sekä käytöstä poistosta ja hävityksestä.
4. Varmista, että käyttöohjeet koskevat kaupan kohteena olevaa imuria ja että käyttöohjekirja on suomen ja/tai ruotsinkielinen. Muut asiantuntijoiden tarvitsemat ohjeet voivat olla kuitenkin muulla heidän ymmärtämällään kielellä.
5. Varmista ohjeista, että valmistaja on tarkoittanut imurin siihen käyttötarkoitukseen, johon olet sitä hankkimassa ja että se on luokiteltu käyttöolosuhteita vastaavaan pölyluokkaan H, M tai L.
6. Varmista, että jos suojaustoimenpiteistä huolimatta koneeseen on jäänyt vaaroja, niistä on ilmoitettu käyttöohjeessa sekä annettu ohjeet siitä, miten vaarat voidaan asianmukaisesti poistaa. Näihin voi kuulua vaarallisesta pölystä, staattisesta sähköstä, tai muista syistä johtuvia terveysvaaroja.
7. Ota selville, mitä varotoimenpiteitä tarvitaan hätätilanteiden varalle ja varmista, että käyttöohjeessa kuvataan menettelytavat häiriö- ja rikkoutumistilanteessa
8. Varmista, että koneen aiheuttamat melupäästöt on ilmoitettu käyttöohjeessa
9. Varmista, että varoitusmerkit ovat selkeästi näkyvissä ja helppoja ymmärtää. Varmista myös, että varoitusmerkkien selitykset löytyvät käyttöohjekirjasta. Laajojen imujärjestelmien tai asiakkaan tarpeisiin räätälöityjen laitteistojen osalta on tarpeen tehdä opastus- ja koekäyttö, jossa todetaan laitteen turvallisuusominaisuudet ja turvalaitteiden toiminta.

3.11.2015

Liite 3

Vaatimuksia luokiteltaville imureille

Kun kyse on vaarallisten aineiden imurointiin erityisesti suunnitelluista ja ominaisuuksiltaan mitoitetuista ilmankäsittelylaitteista, jotka on erityisesti tyyppitestattu,

1. Varmista, että kokonais-erotusaste (ei pelkästään suodattimen) ylittää HTP arvojen asettamat vaatimukset.
2. Rakenne on suunniteltu tiiviiksi ja helppokäyttöiseksi, myös virheellisen asennuksen estäminen on tehty rakenteellisin ratkaisuin
3. Suodatinpinta-ala on mitoitettu ja -materiaali valittu siten, että suodatinvaurion riski minimoidaan.
4. Suodattimen kuormitus todetaan paine-eromittarin avulla.
5. Huolto ja kuljetus on tehty helpoksi ja mahdollisimman pölyttömäksi.
6. Pölyn keräys tapahtuu suljettuun säiliöön, jolloin pöly ei pääse leviämään, mikäli pölypussi tai -säkki repeää.

3.11.2015

Liite 4.

3.1 Työturvallisuuslaki ja konelaki

Työturvallisuuslaki (738/2002) koskee sekä uusia että käytettyjä koneita. Laissa on työnantajaa koskevia velvollisuuksia.

Konelain (1016/2004) mukaan koneen turvallisuudesta ovat työturvallisuuslain tarkoittaman työnantajan lisäksi osaltaan vastuussa koneen valmistaja, maahantuojaja, myyjä tai muu henkilö, joka luovuttaa koneen Suomessa markkinoille tai käyttöön. Konelaki koskee soveltuvin osin myös käytössä olevien koneiden myyntiä, vuokrausta tai muuta luovuttamista.

Turvallisuusvaatimusten mukaisia Suomessa käytössä olevia tai käyttöön otettuja koneita voidaan myydä edelleen ja ottaa uudelleen käyttöön Suomessa, jos ne pidetään *vaatimustenmukaisessa kunnossa*. Tämä koskee myös muista talousalueen maista maahantuotavia käytettyjä koneita, *jos ne täyttävät Suomen kansalliset vaatimukset*. Talousalueen ulkopuolelta tuotavia käytettyjä koneita koskevat uusien koneiden turvallisuusvaatimukset.

3.2 Työvälineiden käyttöpäätös

Työturvallisuuslaki ja työvälineiden käyttöpäätös velvoittavat työnantajan huolehtimaan siitä, että työpaikalle hankittavat uudet ja käytetyt koneet sekä työpaikalla käytössä olevat koneet ovat niitä koskevien vaatimusten mukaisia. Käyttöpäätös koskee siis kaikkia koneita ja työvälineitä. Siten se koskee myös niitä koneita, jotka ovat yhdenmukaistettujen vaatimusten soveltamisalan ulkopuolella.